

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

RAPPORT

DEL 2

Valg av varamedlemmer til kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg

© Forum for kontroll og tilsyn 2021

Innholdsfortegnelse

1	Forord	3
2	Innledning.....	4
3	Bakgrunn for saken	6
4	Formål.....	7
5	Metode.....	8
6	Avgrensning.....	9
7	Definisjoner	10
8	Varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg	11
8.1	Innledning.....	11
8.2	Gruppevise varamedlemmer.....	11
8.3	Personlige varamedlemmer	12
8.4	Kombinert løsning (gruppevise og personlige varamedlemmer).....	13
8.5	Felles varaliste for hele kontrollutvalget	14
9	Varamedlemmer til fylkeskommunale kontrollutvalg	16
9.1	Innledning.....	16
10	Sammendrag	17
11	Avsluttende merknader	18
11.1	Beslutningsdyktighet ved forfall	18
11.2	Bruk av felles varaliste	18
11.3	Kontrollutvalgets status.....	18
12	Kilder.....	19

1 Forord

Denne undersøkelsen har som hovedmål å se på kommunenes og fylkeskommunenes etterlevelse av kommunelovens §§ 7-5 til 7-7 ved valg av varamedlemmer til kontrollutvalg for perioden 2019-2023.

Undertegnede er ikke kjent med at det er gjennomført tilsvarende undersøkelser tidligere.

Undersøkelsen er gjennomført i tidsrommet 12.mars – 18.mai 2021.

Lillestrøm, 19.mai 2021

Kjell Tore Wirum
1.vara til styret i FKT

2 Innledning

Lov av 22.juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) trådte i hovedsak i kraft ved konstituerende møter i det respektive kommunestyre og fylkesting høsten 2019.

Det følger av kommunelovens § 7-5:

§ 7-5. Listeforslag ved forholdsvalg

Forholdsvalg foregår på grunnlag av lister med forslag til kandidater. Listene skal være innlevert på forhånd. Partier eller grupper som er representert i det velgende organet, kan bare levere ett listeforslag hver. Antall navn på listen kan være dobbelt så høyt som antall medlemmer som skal velges. Kandidater fra et parti eller en gruppe kan bare føres opp på partiets eller gruppens listeforslag eller på en fellesliste som utgår fra flere partier eller grupper.

Hvis det skal velges fire medlemmer eller flere, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte listen. Hvis det skal velges to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i dette leddet følges så langt det er mulig.

Listeforslaget skal være underskrevet av minst ett medlem av det partiet eller den gruppen som fremmer forslaget. Den som underskriver forslaget, må være medlem av det velgende organet.

Det følger av kommunelovens § 7-6:

§ 7-6. Valgoppgjør ved forholdsvalg

Ved valgoppgjøret fordeles organets medlemsplasser på de ulike listene etter hvor mange stemmesedler hver liste har fått, ved bruk av delingstall 1, 2, 3, 4 osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller plassen den av listene som har fått flest stemmer. Har listene fått like mange stemmer, avgjøres valget ved loddtrekning.

Når det er avgjort hvor mange medlemsplasser en liste vil få, pekes medlemmene fra den enkelte listen ut i den rekkefølgen de står oppført på det innleverte listeforslaget.

Hvis en liste får minst fire medlemmer i organet, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent fra listen. Får listen tre eller færre medlemmer i organet, skal begge kjønn være representert fra listen. Viser det seg at utpekingen etter andre ledd vil føre til at kravene i første eller andre punktum ikke blir oppfylt, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på listen inntil kravet er oppfylt.

Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i tredje ledd følges så langt det er mulig.

Hver liste skal tildeles varamedlemmer. Så langt det er mulig, skal det være to flere varamedlemmer enn faste medlemmer. Varamedlemsplassene fordeles i samsvar med andre og tredje ledd.

Det følger av kommunelovens § 7-7:

§ 7-7. Avtalevalg

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.

Valget gjennomføres på grunnlag av en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer. Innstillingen skal inneholde like mange navn som det skal velges medlemmer, og det skal angis hvilket parti eller hvilken gruppe medlemmene representerer. Innstillingen kan også inneholde navn på varamedlemmer for hvert parti eller hver gruppe. Antall varamedlemmer kan være inntil to flere enn de faste medlemmene fra partiet eller gruppen. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret eller fylkestinget.

Hvis organet skal bestå av minst fire medlemmer, skal hvert kjønn være representert i organet med minst 40 prosent. Skal organet bestå av tre eller færre medlemmer, skal begge kjønn være representert i organet. Viser det seg at et valg etter andre ledd vil føre til at kravene i første eller andre punktum ikke blir oppfylt, skal det nødvendige antallet kandidater fra det underrepresenterte kjønn settes inn for å oppfylle kravet. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i dette leddet følges så langt det er mulig.

Når varamedlemmer skal velges, skal framgangsmåten i tredje ledd følges.

3 Bakgrunn for saken

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev, datert 9.februar 2020, gitt en tolkningsuttalelse av kommuneloven §§ 7-5 til 7-7: Spørsmål om valg av varamedlemmer til kontrollutvalg.

§§ 7-5 og 7-6 Listeforslag og valgoppgjør ved forholdsvalg

Departementet bemerker følgende:

«I §§ 7-5 og 7-6 er hhv. kravene til listene og valgoppgjør ved forholdsvalg regulert. Det følger av § 7-6 femte ledd at hver liste skal tildeles varamedlemmer og at disse plassene skal fordeles i samsvar med andre og tredje ledd. I andre ledd bestemmes det at (vara)medlemmene pekes ut i den rekkefølgen de står oppført på det innleverte listeforslaget. I tredje ledd stilles det nærmere krav til kjønnsbalanse. Reglene innebærer altså at hver liste skal ha varamedlemmer i rekkefølge, og ikke i form av personlig vara.»

§ 7-7 Avtalevalg

Departementet bemerker følgende:

«I § 7-7 er avtalevalg regulert. Det følger av bestemmelsens andre ledd at valget gjennomføres på grunnlag av en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer. Antall varamedlemmer kan være inntil to flere enn de faste medlemmene. Selv om det i ordlyden ikke er eksplisitt sagt at varamedlemmer skal velges i rekkefølge, og ikke som personlige varamedlemmer, mener departementet at bestemmelsen klart tyder på et krav om rekkefølge. At loven åpner for å velge to flere varamedlemmer enn faste medlemmer støtter opp under en slik konklusjon. Departementets veiledningsmateriale legger også denne konklusjonen til grunn. I eksempelet på avtalevalg som departementet viser i Konstitueringsrundskrivet 2019 (H-4/19) side 11, er varamedlemmene ført opp i rekkefølge.»

Felles for disse er at uavhengig av metode for gjennomføring av valg av varamedlemmer, så skal varamedlemmene innkalles i den nummerorden de er valgt, jfr. § 7-10 første ledd.

Felles varamedlemsliste uavhengig av parti

Departementet bemerker følgende:

«Departementet antar kontrollutvalget i dette tilfellet er valgt ved avtalevalg. Departementet har i lang tid lagt til grunn at det ikke er rettslig adgang med felles varamedlemsliste. Vi viser til Konstitueringsrundskrivet 2019 side 19, hvor det heter at "det er ikkje høve til å opprette ei felles liste over varamedlemmer." Departementet ga uttrykk for det samme også i Konstitueringsrundskrivet 2015 (H-12/15).»

4 Formål

Formålet med denne undersøkelsen er å kunne presentere statistikk over kontrollutvalg i landets kommuner og fylkeskommuner hvor følgende forhold berøres:

Valg av varamedlemmer, herunder

- Valgform
 - 1) gruppevise varamedlemmer
 - 2) personlige varamedlemmer
 - 3) kombinerte løsninger av 1) og 2)
 - 4) felles varaliste for hele utvalget
- Antall varamedlemmer etter alternativene 1) til 4)

5 Metode

Opplysningene for denne undersøkelsen er hovedsakelig innhentet fra

- ✓ den respektive kommunes nettside
- ✓ nettsider for sekretariat for kontrollutvalgene
- ✓ protokoller fra konstituerende kommunestyre/fylkestingsmøte hvor det er blitt foretatt valg av kontrollutvalg, samt protokoller fra kommunestyre-/fylkestingsmøte hvor det er blitt foretatt suppleringsvalg av varamedlemmer til kontrollutvalg
- ✓ årsmeldinger/årsrapporter for kontrollutvalgene for 2019 og 2020
- ✓ årsplaner for kontrollutvalgene for 2020 og 2021

Ved tvilstilfeller er sekretariatet for det respektive kontrollutvalg blitt kontaktet, enten telefonisk eller via e-post.

I statistikken opereres det med følgende sårbarhetsskala:

Skala	Beskrivelse
0	Ingen vara å kunne innkalle ved forfall. Vurderes som ikke akseptabelt.
1	Kun 1 vara som kan innkalles ved forfall. Vurderes som svært sårbart.
2	2 vara i nummerert rekkefølge som kan innkalles ved forfall. Vurderes som akseptabelt, men likevel sårbart.
3	3 vara i nummerert rekkefølge som kan innkalles ved forfall. Vurderes som forsvarlig.
4	4 vara i nummerert rekkefølge som kan innkalles ved forfall. Vurderes som mer enn forsvarlig.
5	5 vara i nummerert rekkefølge som kan innkalles ved forfall. Vurderes som mer enn forsvarlig.

6 Avgrensning

I undersøkelsen avgrenses det mot utelukkelsesreglene i koml § 23-1 tredje ledd, da det forutsettes at disse er blitt fulgt av den respektive kommune/fylkeskommune ved valg av varamedlemmer til kontrollutvalg ved konstitueringen eller ved etterfølgende suppleringsvalg på varamedlemmer.

I den fylkesvise oversikten er Oslo kommune definert som fylkeskommune.

Svalbard lokalstyre er ikke tatt med i grunnlaget for undersøkelsen.

Ordningen med Sametinget og dets kontrollutvalg anses i denne sammenheng som tilsvarende til Stortinget og dets kontroll- og konstitusjonskomite, og ikke som en del av den kommunale forvaltning eller organisering.

Undersøkelsen hensyntar ikke om valg av varamedlemmer er gjort ved forholdsvalg eller avtalevalg.

I undersøkelsen er det ikke sett på varamedlemmenes politiske tilhørighet eller vurdert listen over varamedlemmene basert på kjønnsmessig sammensetning.

Det tas forbehold om endring i valgform samt antall varamedlemmer til kontrollutvalgene i etterkant av undersøkelsen.

7 Definisjoner

Nedenfor følger en liste over de mest sentrale definisjoner som vil være grunnlaget for undersøkelsen/vurderingen.

Med parti-/gruppevise varamedlem menes varamedlem/mer som erstatter / møter for parti/gruppe som består av mer enn ett fast medlem.

EKSEMPEL

Liste A

Nr.	Medlem	Vara for	Nr.	Varamedlem
1.	Lars Holm	Nr. 1-2	1.	Tove Li
2.	Marte Kirkerud		2.	Ole Vold
			3.	Hans Tastad

Med personlig varamedlem menes varamedlem/mer som erstatter / møter for ett bestemt medlem av utvalget.

EKSEMPEL

Liste B

Nr.	Medlem	Vara for	Nr.	Varamedlem
3.	Peder Ås	Nr. 3	1.	Kari Holm
			2.	Arne Nes
			3.	Marit Solbakken

Med allment varamedlem menes varamedlem/mer som erstatter / møter for samtlige faste medlemmer i utvalget.

EKSEMPEL

Liste C

Nr.	Medlemmer	Felles varaliste (i nummerert rekkefølge)
1.	Peder Ås	1. Lars Holm
2.	Marte Kirkerud	2. Marit Solbakken
3.	Hans Tastad	3. Arne Berg
4.	Tove Li	
5.	Ole Vold	

8 Varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg

8.1 Innledning

Nedenfor følger en oversikt over valg av varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg fordelt på kategoriene:

- Gruppevise varamedlemmer
- Personlige varamedlemmer
- Kombinert løsning (gruppevise/personlige)
- Felleliste av varamedlemmer til hele kontrollutvalget

Fakta

Valg av varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg. Antall kommuner pr kategori. Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall kommuner	Varamedlemmer			
		Gruppevise	Personlige	Kombinert (gruppevise/personlige)	Felleliste
Viken	51	14	14	16	7
Innlandet	46	9	16	11	10
Vestfold og Telemark	23	4	8	7	4
Agder	25	3	5	6	11
Rogaland	23	2	5	3	13
Vestland	43	7	9	11	16
Møre og Romsdal	26	10	3	2	11
Trøndelag	38	11	4	10	13
Nordland	41	14	9	9	9
Troms og Finnmark	39	12	7	9	11
SUM	355	86	80	84	105

Av 355 kommunestyre har 105 (29,6 %) valgt felles varaliste for hele kontrollutvalget.

86 av 355 kommunestyre har valgt kun gruppevise varamedlemmer til kontrollutvalget.

84 av 355 kommunestyre (23,7 %) har valgt en kombinert løsning, hvor enkelte av de faste medlemmene i kontrollutvalget har gruppevise varamedlemmer mens andre har personlige varamedlemmer.

80 av 355 kommunestyre (22,5 %) har valgt personlige varamedlemmer for hvert av de faste medlemmene i kontrollutvalget.

8.2 Gruppevise varamedlemmer

86 av 355 kommunestyre (24,2 %) har valgt gruppevise varamedlemmer til kontrollutvalget.

Fakta

Gruppevise varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg. Antall varamedlemmer. Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall kommuner	Antall lister	Gruppevise varamedlemmer								
			Antall varamedlemmer								
			0	1	2	3	4	5	6	7	8
Viken	14	28			4	12	5	6	1		
Innlandet	9	18			3	7	3	4	1		
Vestfold og Telemark	4	8			1	3	3	1			
Agder	3	6			1	3	2				

Rogaland	2	4			1	1		1	1		
Vestland	7	14			3	2	4	4	1		
Møre og Romsdal	10	20		1	2	4	6	6			1
Trøndelag	11	22			4	6	6	6			
Nordland	14	28		4	5	6	7	6			
Troms og Finnmark	12	24		3	2	5	7	7			
SUM	86	172		8	26	49	43	41	4	0	1

Av 172 lister med gruppevis varamedlemmer hadde 49 (28,5 %) av listene en sammensetning av 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

43 av 172 lister (25 %) hadde en sammensetning av 4 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

41 av 172 lister (23,8 %) hadde en sammensetning av 5 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

26 av 172 lister (15,1 %) hadde en sammensetning av 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

8 av 172 lister (4,7 %) hadde en sammensetning av kun 1 varamedlem.

4 av 172 lister (2,3 %) hadde en sammensetning av 6 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Kun 1 av 172 lister (0,6 %) hadde en sammensetning av 8 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.¹

8.3 Personlige varamedlemmer

80 av 355 kommunestyre (22,5 %) har valgt personlige varamedlemmer for hvert av de faste medlemmene i kontrollutvalget.

Fakta

Personlige varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg. Antall varamedlemmer. Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall kommuner	Antall lister	Personlige varamedlemmer					
			Antall varamedlemmer					
			0	1	2	3	4	5
Viken	14	72		58	3	11		
Innlandet	16	80		78	2			
Vestfold og Telemark	8	40		35	5			
Agder	5	25		23	1	1		
Rogaland	5	29		22	7			
Vestland	9	49		37	8	4		
Møre og Romsdal	3	15		6	6	3		
Trøndelag	4	20		17	1	2		
Nordland	9	45		41	4			
Troms og Finnmark	7	35		35				
SUM	80	410		352	37	21		

¹ *Sula kommune*: 3 av de 5 faste kontrollutvalgsmedlemmene har 8 varamedlemmer i nummerert rekkefølge. De 2 øvrige medlemmene har en varaliste med kun ett varamedlem.

Av 410 lister med personlige varamedlemmer hadde 352 (85,9 %) av listene kun ett varamedlem.

37 av 410 lister (9,0 %) hadde en sammensetning av 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

21 av 410 lister (5,1 %) hadde en sammensetning av 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

8.4 Kombinert løsning (gruppevise og personlige varamedlemmer)

84 av 355 kommunestyre (23,7 %) har valgt en kombinert løsning, hvor enkelte av de faste medlemmene i kontrollutvalget har gruppevise varamedlemmer mens andre har personlige varamedlemmer.

Fakta

Kombinert løsning (gruppevise/personlige varamedlemmer) til kommunale kontrollutvalg. Antall varamedlemmer. Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall kommuner	Antall lister Totalt	Antall lister Gruppevise	Antall lister Personlige	Kombinert													
					Gruppevise vara					Personlige vara								
					0	1	2	3	4	5	6	7	0	1	2	3	4	5
Viken	16	57	23	34	1	4	3	9	6					13	8	11	1	1
Innlandet	11	35	16	19			7	3	4	2				11	2	6		
Vestfold og Telemark	7	23	9	14			3	2	2	1		1		2	8	4		
Agder	6	18	8	10				2	2	3	1			1	5	4		
Rogaland	3	11	4	7				2	2					4		3		
Vestland	11	38	14	24		1	1	2	7	2	1			6	2	16		
Møre og Romsdal	2	7	2	5				1		1				1	4			
Trøndelag	10	36	14	22				3	1	10				5	7	10		
Nordland	9	28	10	18		1	2	3	2	2				9	4	4	1	
Troms og Finnmark	9	27	11	16		1	1	1	4	4				3	7	6		
SUM	84	280	111	169	1	7	22	24	39	15	2	1	55	47	64	2	1	

Av kontrollutvalg hvor det er kombinerte løsninger; enkelte av medlemmene har gruppevise varamedlemmer mens andre har personlige varamedlemmer, er det størst andel av varalister med personlige varamedlemmer, 169 av 280 lister eller 60,4 %.

111 av 280 valglister (39,6 %) har gruppevise varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Blant de varalister med gruppevise varamedlemmer, har 39 av 111 lister (35,1 %) en sammensetning med 4 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

24 av 111 varalister (21,6 %) har en sammensetning av 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

22 av 111 varalister (19,8 %) har en sammensetning av 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

15 av 111 varalister (13,5 %) har en sammensetning av 5 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

7 av 111 varalister (6,3 %) har en sammensetning av kun ett gruppevis varamedlem.

2 av 111 varalister (1,8 %) har en sammensetning av 6 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

1 av 111 varalister (0,9 %) har en sammensetning av 7 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I ett tilfelle er det to faste medlemmer i kontrollutvalget som mangler vara.²

Blant de varalister med personlige varamedlemmer, har 64 av 169 lister (37,9 %) en sammensetning av 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

55 av 169 varalister (32,5 %) har en sammensetning med kun ett personlig varamedlem.

47 av 169 varalister (27,8 %) har en sammensetning med 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge

2 av 169 varalister (1,2 %) har en sammensetning med 4 varamedlemmer i nummerert rekkefølge

1 av 169 varalister (0,6 %) har en sammensetning med 5 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.³

8.5 Felles varaliste for hele kontrollutvalget

Av 355 kommunestyre har 105 (29,6 %) valgt felles varaliste for hele kontrollutvalget.

Fakta

Felles varaliste til kommunale kontrollutvalg. Antall varamedlemmer. Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall kommuner	Antall lister	Fellesliste													
			Antall varamedlemmer													
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Viken	7	7				1	1	5								
Innlandet	10	10			1	5	1	2				1				
Vestfold og Telemark	4	4				1						3				
Agder	11	11			2	1	5	1	1	1						
Rogaland	13	13			1	2	1	8	1							
Vestland	16	16		1		3	2	6	1	3						
Møre og Romsdal	11	11				1	1	4	2	3						
Trøndelag	13	13			1	2	3	4			1			1		1
Nordland	9	9			1	1	1	5			1					
Troms og Finnmark	11	11				3	1	2	1	4						
SUM	105	105		1	6	20	16	37	6	16	1	1	1			

Av 105 felleslister har 37 (35,2 %) en sammensetning på 5 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

20 av 105 felleslister (19,0 %) har en sammensetning på 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

16 av 105 felleslister (15,2 %) har en sammensetning på enten 4 eller 7 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

6 av 105 felleslister (5,7 %) har en sammensetning på enten 2 eller 6 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

² I kontrollutvalget i Skiptvet kommune er det 2 faste medlemmer som ikke har verken gruppevis eller personlige varamedlemmer.

³ I kontrollutvalget i Indre Østfold kommune har ett fast medlem (leder) 5 personlige varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

1 av 105 felleslister (0,9 %) har en sammensetning på enten 1, 8, 9 eller 10 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.⁴

⁴ Kontrollutvalget i Hyllestad kommune har en felles varaliste med kun ett varamedlem. Kontrollutvalget i Hamar kommune har en felles varaliste med 8 varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Kontrollutvalget i Hitra kommune har en felles varaliste med 9 varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Kontrollutvalget i Meråker kommune har en felles varaliste med 10 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

9 Varamedlemmer til fylkeskommunale kontrollutvalg

9.1 Innledning

Nedenfor følger en oversikt over valg av varamedlemmer til fylkeskommunale kontrollutvalg fordelt på kategoriene:

- Gruppevise varamedlemmer
- Personlige varamedlemmer
- Kombinert løsning (gruppevise/personlige)
- Felleliste av varamedlemmer til hele kontrollutvalget

Fakta

Valg av varamedlemmer til fylkeskommunale kontrollutvalg. Antall lister fordelt etter antall varamedlemmer.

Fylke	Gruppevis						Personlig					Kombinert										Felleliste								
	Antall						Antall					Gruppevis					Personlig					Antall								
	0	1	2	3	4	5	6	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4
Viken							7																							
Oslo													2								6	2								
Innlandet							5																							
Vestfold og Telemark								3	4																					
Agder							1		4																					
Rogaland							5																							
Vestland				1	1																									
Møre og Romsdal													1	1							2									
Trøndelag														1						1	2									
Nordland			2																											
Troms og Finnmark							1	2	2																					

Av 11 fylkeskommunale kontrollutvalg har 6 (54,5 %) av utvalgene personlige varamedlemmer for hvert av de faste medlemmene. 19 av 34 (55,9 %) lister med personlige varamedlemmer har en sammensetning av kun ett personlig varamedlem, 5 av 34 (14,7 %) har varalister med en sammensetning på 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge, og 10 av 34 (29,4 %) varalister har en sammensetning på 3 personlige varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

3 av 11 fylkeskommunale kontrollutvalg (27,3 %) har en kombinert løsning hvor enkelte av de faste medlemmene har gruppevise varamedlemmer mens de øvrige har personlige varamedlemmer. Av de faste medlemmer av kontrollutvalgene med personlig varamedlem har 7 av 13 (53,8 %) har kun ett varamedlem, 6 av 13 (46,2 %) har 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Av de gruppene av faste medlemmene med gruppevise varamedlemmer, har 4 av 5 (80,0 %) varalister med en sammensetning på 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge, 1 av 5 (20,0 %) har varaliste med 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I 2 av 11 fylkeskommunale kontrollutvalg (18,2 %) har de faste medlemmene kun gruppevise varamedlemmer. 2 av 4 (50,0 %) varalister har en sammensetning av 3 gruppevise varamedlemmer i nummerert rekkefølge, 1 av 4 (25,0 %) varalister har enten 5 eller 6 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

10 Sammendrag

Varamedlemmer til kommunale kontrollutvalg

I overkant av $\frac{1}{4}$ av kontrollutvalgene har *felles varaliste*. Av disse består de fleste felles varalistene av 3 eller flere varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I underkant av $\frac{1}{4}$ av kontrollutvalgene har kun *gruppevise varamedlemmer*. Av disse består de fleste gruppevise varalistene av 3 eller flere varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I underkant av $\frac{1}{4}$ av kontrollutvalgene har en *kombinert løsning*, hvor enkelte av de faste medlemmene i kontrollutvalget har gruppevise varamedlemmer mens andre har personlige varamedlemmer. For de som har gruppevise varamedlemmer består gjerne varalisten av 2 eller flere varamedlemmer i nummerert rekkefølge. For de som har personlige varamedlemmer består gjerne varalisten av ett eller flere varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I overkant av $\frac{1}{5}$ av kontrollutvalgene har kun *personlige varamedlemmer* for hvert av de faste medlemmene i kontrollutvalget. De aller fleste av disse har kun ett personlig varamedlem.

Varamedlemmer til fylkeskommunale kontrollutvalg

I over halvparten av de fylkeskommunale kontrollutvalgene har de kun personlige varamedlemmer for hvert av de faste medlemmene. Av disse består varalistene i hovedsak av kun ett varamedlem for hvert av de faste medlemmene.

I overkant av $\frac{1}{4}$ av de fylkeskommunale kontrollutvalgene har en kombinert løsning hvor enkelte av de faste medlemmene har gruppevise varamedlemmer mens de øvrige har personlige varamedlemmer. Av de faste medlemmer av kontrollutvalgene med personlig varamedlem, har et flertall av disse kun ett varamedlem. Av de gruppene av faste medlemmer med gruppevise varamedlemmer, har de fleste varalister en sammensetning på 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I underkant av $\frac{1}{5}$ av de fylkeskommunale kontrollutvalgene, har de faste medlemmene kun gruppevise varamedlemmer. Halvparten av varalistene har en sammensetning av 3 gruppevise varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

11 Avsluttende merknader

11.1 Beslutningsdyktighet ved forfall

En av utfordringene med få varamedlemmer, er muligheten til å få samlet et beslutningsdyktig, og aller helst, et fulltallig kontrollutvalg.

Ved valg av gruppevise varamedlemmer, bør det være minst 3 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Ved valg av personlige varamedlemmer, er færre enn 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge ikke å anbefale.

11.2 Bruk av felles varaliste

I overkant av ¼ av kontrollutvalgene har *felles varaliste*. Av disse består de fleste felles varalistene av 3 eller flere varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Dette viser at kommunene i utstrakt grad praktiserer en ordning som departementet ikke anses som å være i tråd med kommuneloven, jfr. Kommunal- og moderniseringsdepartementet brev, datert 9.februar 2020, tolkningsuttalelse av kommuneloven §§ 7-5 til 7-7: Spørsmål om valg av varamedlemmer til kontrollutvalg. Se også unde punkt 3 på side 6.

11.3 Kontrollutvalgets status

Ved gjennomgangen av nettsidene til de respektive kommuner og fylkeskommuner, forelå det ulik markedsføring av kontrollutvalget. På flere av kommunenes nettsider var kontrollutvalget likestilt med formannskap og kommunestyre og øvrige hovedutvalg/komiteer i kommunen, ikke bare med informasjon om utvalgets sammensetning, rolle og oppgaver, men også lagt inn i møteplan for folkevalgte organ med både møteinnkallinger og møteprotokoller. Informasjon om varamedlemmer til kontrollutvalget var noe varierende fra kommune til kommune.

Imidlertid måtte en for flere kommuner, gå tilbake til protokoller fra konstituerende kommunestyremøter og etterfølgende protokoller for eventuelle suppleringsvalg til kontrollutvalg for å finne informasjon om utvalgets sammensetning med hensyn til varamedlemmer.

Flere av sekretariatene som har egne nettsider, har gjerne lagt ut mer utfyllende informasjon om utvalget, utvalgets sammensetning samt sentrale dokumenter, herunder møteinnkallinger, protokoller og planverk for kontrollutvalgets arbeid. Informasjon om varamedlemmer til kontrollutvalget var noe varierende mellom sekretariatene.

12 Kilder

Fylkes-/kommunenes nettsider

Nettsider for kontrollutvalgenes sekretariat

Kommunal- og
Moderniseringsdepartementet
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Svar på spørsmål om valg av varamedlemmer til
kontrollutvalg, datert 9.februar 2020
Rundskriv nr. H-4/19 Rundskriv om konstituerande møte i
kommunestyre og fylkesting – rettleiing om val til
folkevalde organ med meir, datert 28.juni 2019